

SZENTES és VIDÉKE

A Csongrádvármegyei Gazdasági Egyesület Hivatalos Közlönye.

Megjelen vasárnap és csütörtökön.
Előfizetési ár:
Egy évre 2 korona 50 fillér. Félévre 5 kor. Egész évre 10 kor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kossuth-tér, Haris-ház,
hová a késíratok címzendők.

Hirdetéseket és nyilvtéri közleményeket
a kiadóhivatal
méréselt áron számít fel.

Milliók jertek vissza.

Amiről most néhány szót akarunk mondani, az is egyike azoknak a kérdéseknek, melyek a sajtóban bizonyos időközökben visszatérnek.

Tessék ezidőtájtban megtekinteni kereskedőnk karácsonyi bevásárlásait és bizony hazafiúi aggodalommal jövőnk rá, hogy milliók és milliókra megy az az összeg, melylyel most háziipari készítményekért a külföldre adózunk.

Sóvárgó vágyakkal, csengő szóval főlukkánálunk a háziipar megte-remtésének kérdése, de sajnos, jobbra csak hírlapi cikkelekben; pedig hírlapi cikkelekkel, melyek közérdeklődést nem tudnak támasztani, háziipart teremteni nem lehet.

A sikerben, hogy ezizben másként járunk, lanyha reménnyel fogunk ahhoz, hogy a jelentős kérdésben felfrassuk a közönyös társadalmat.

Hogy a háziipar országföntartó és országfölvirágoztató tényező, azt Svájc beszédesen igazolja. Hogy nálunk nyers anyag, munkáskéz bővíben van, kitetszik azokból az erőltet kísérletek-ből, melyeket eleddig a háziipar terén tettünk. Csak meg kell nézni a bártfai játékipart, a torontáli szőttéseket, az erdélyi faipari készítményeket és rögtön látni fogjuk, hogy itt egy kifejleszhető iparnak minden tényezője rendelkezésre áll: ügyes munkáskéz, öletgazdagság, bizonyos áttetsző nemzeti stíl, emelet tömérdek, munkát leső kez, bővíben mindenféle nyers anyag, csak egy hiányzik, a tőke. Ez a tőke pedig azért tartózkodó, mert a vállalkozási kedv teljesen hiányzik; a közérdeklődésnek kellene ösztökélni a vállalkozási kedvet, hogy azok a milliók, melyek ma még háziipari készítményekért külföldre mennek, itthon maradjanak.

Nálunk az a baj, hogy mindent a kormánytól várunk. Bizonyos irányban kezdést kétségkívül kell várunk a kormánytól és ebben nincs is hiányosság. A kereskedelmi kormány nagy számmal tart fenn safaragászati és kosárkötő tanműhelyeket, ahol évek óta hozzáértő előmunkások képeztenek. A baj azonban az, hogy ezek az előmunkások nem a falukra mennek ki, ezek és ezek tanítására, hanem kénytelenek letelepedni a városokban, beállani a kispár sóhajtozó alakjai közé. A földművelésügyi minisztérium is egész seregét rendezi évente a népies, gazdasági, háziipari tanfolyamoknak. A legutóbbi öt év alatt 1500

községben 20000 gazdasággal foglalkozó egyén tanult meg valamelyes háziipari foglalkozást. Rendkívül érdekes lenne tudni, hogy ez a 20000 ember a közeledő télen a nyert ügyességét fel fogja-e használni és hova fogja fejleszteni a jó példa ezt a foglalkozási ágat?

Hiszen nálunk a nép téli foglalkoztatásának kérdése nem tisztán közgazdasági ügy, de elsőrendű szociális érdek is. Tessék meggondolni, hogy mostantól négy teljes hónapig a földművelő munkáskéz pihenni kénytelen, hogy ennek a kényszerű pihenésnek milyen kedélyleromboló harása van. E mellett a munkátlanok mennyi sok hajlékban szerzője a nyomornak, szükségnek, indítója a békétlenségnek, okozója a csüggedésnek, okozója a társadalmi harcnak.

Mennyire megváltoznék a helyzet, ha a munkaalkalmak szaporítottának, a nép télen is keresne és nem lenne kénytelen a készből élni.

Mindezeket pedig elmondtuk abból az alkalomból, hogy 800 községben mostanában nyílt meg a népies gazdasági háziipari tanfolyam. Kívánatos az, hogy mindazok, akik hivatásból és tiszteletből a nép vezetői, az ügyet megillető érdeklődéssel (mert hiszen ez az ügy a közérdeklődésből fejlődhet csupán) fogják kísérni, hisz' ami kezdés most van, az csak indítása egy messze menő s a jövőre váró mozgalomnak, melynek célja, hogy azok a milliók, melyek ma még háziipari készítményekért külföldre mennek, itthon maradjanak.

A magyar oktatás. A magyar oktatási törvény revíziója erősen fölverte ország-szerre a nemzetiségek hangulatát. Mindenfelé prűskölnek tőle és mind sürűbben lépnek ki az eddigi passzivitásukból, a halasabbnak ígérkező aktivitás terére.

Mi pedig ennek dacára, vagy talán éppen ezért nem tehetünk mást, mint hogy újból és újból örömmel üdvözöljük Berzevicsy közoktatásügyi minisztert és a magyar népoktatás reformját, mert bizonyos, hogy a magyar kultúra ez idő szerint legfőbb öre, állami irányítója és gondviselője hazafias érzésű, igaz magyar ember és hogy törvénye a nemzeti szellemnek, a nemzeti nevelésnek igazi inkarnációja.

Hogy a nemzetiségeknek nem tetszik ez a törvényreform, azt mi csak sajnálni tudjuk; de segíteni nem tudunk rajta. Szomorú dolog, hogy ezek a polgártársaink, akik egyazon polgárjogokat élvezik ebben a hazában,

még mindig nem tudják magukat felszabadítani rosszhiszemű vezetők befolyása alól. Szomorú dolog, hogy a különhúzás eszméje még mindig talál követőkre, holott a nemzet testét sem nyelvé, sem közigazgatás, sem jogok, sem kötelességek tekintetében szétdarabolni nem lehet.

Hazánk magas gondolkozású, hazafias érzésű közoktatásügyi minisztere megtudta látni a magyar kulturális haladás útjainak széles és messze jövőndőbe vesző perspektíváját és a magyar népoktatás szilárd alapjaira helyezte a művelődést.

A nyelvében él a nemzet szent és nagy elmélete legmegértőbb hitvallóira talált Berzevicsyben és csak köszönnel adózhatunk neki, hogy olyan erős ellenáramlatok közt a megvalósítás útjára vitte egyik legszentebb nemzeti ábrándunkat.

A magyar népoktatás ügye hazánkban az utóbbi évtizedekben kétségtelenül nagyot lendült. Csak azok tudják ezt a maga igazi értéke szerint mérlegelni, akiknek emlékezete visszanyúl a magyar népoktatás két-három évtized előtti ismeretére. S aki ismeri azt a statisztikát, mely a magyarul beszélők és írók kontingensét mutatta ki néhány évtized előtt. A mai fejlődés illusztrálására elég feljelenésül szolgál az, hogy a felvidéki tótluban a gyerek már nem s o b r e r a n ó r a v a l k ö z ö n t i a z i d e g e n t, h a n e m t i s z t a h a n g z a s o j o n a p o t e t a l é s a z e r d é l y r e s z t i o l a h i s k o l a s g y e r m e k e i e f e l e j t i l a s s a n l a s s a n a b u n e s z a r a e t. Természetes, hogy ez a kellemes és üdvös atalakulás még nem általános, de fokról-fokra tert hódít minden igaztasa elenére a népbolondító vezetőknek.

A magyar oktatás új alapokra fektetése az olyan sikeresen megindult kulturális munkát diadalmos tökéletesbedesre fogja vinni. Ezt a szép reménységet kelti fel legvalóbb szívünkben az udvos és körültekintő reform.

Nem akarunk tuisagosan optimistáknak látszani. Megállapítjuk, hogy még ma is tekintélyes hazánkban az analfabéták száma akik magyarul sem írni, sem olvasni nem tudnak. De ne letjtsuk el, hogy nálunk ennek joeszt a nemzetiségi fajokra való osztoottság az oka és ez a szám is jóval kedvezőbb képet mutat, ha tekintjük, hogy például Franciaországban, ahol kivétel nélkül mindenki francia, hozzáan aranyitva jóval több az analfabéta.

Szóval nincs okunk elkeseredni és okos, céltudatos, nemzeti kultúrpolitikaival a következő évtizedek alatt jóva lehet tenni azt, amit a viszontagságos múlt megtagadott tőlünk, amikor a kulturális fejlesztés szent hivatásától elvonta a nemzet legjobbjait a véres harcok fergetege.

A békes munka legutóbbi évtizedei mar is méréföldjáró léptekkel vitte előrefe nemzetet,

a kulturális haladás útján. Még több jót várhatunk az ezután következő korszaktól, amelyet ilyen bölcs, hazafor, nemes nemzeti reformmal nyit meg a magyar oktatás leg-hivatottabb irányítója.

Művészetet mindenkinek.

Évek óta kardoskodom érte, hogy demokratizálják a nagy zenét. Részesedhessen benne a nagyközönség is. Jussom belőle azoknak is, akik nem módos emberek; azoknak is, akiket még előbb rá kell szoktatni a zene gyönyörűségére. És jussom a vidéki városoknak is, amelyeknek intelligens népe csupa fogékony, csupa lelkesedő a művészet iránt.

Isten tudja, hányszor követeltem, hogy a fővárosban a fiáharmonikusok rendezzenek a népek és az ifjúságnak olcsó hangversenyeket és hogy tegyék lehetővé az olyan zenekar alakítását, amely a vidéken is bemutatja a zeneművészet nagy alkotásait. Szubvencionálja az állam és ahol lehetséges, a helyi hatóság is. És támogassa nem csak erkölcsileg, hanem anyagilag is a társadalom; az a tehetséges közönség, amelyivel meg lehet érteni, milyen nagy kulturális kötelességek vannak.

Mert nagy kultúrzsükségesség és szociális kötelesség annak demonstrálása, hogy a művészet nemcsak a jó mód kiváltságosainak szolgálja. A képzőművészet sem az, az irodalom művésze sem az, de a muzika művésze sem az. Pedig nagyszemű elkeseredettek ezt hirdetik róla. Tolsztoj könyvet írt erről a bölcsességről. Rabizonyította a művészetre, hogy a népek semmi köze nincs hozzá, hogy nem jut neki a szépségből s hogy a nagy általánosságot még érni sem éri.

Úgy lehet, hogy a művészetet rosszul adminisztráltak s ezért mintha igazuk volna azoknak, akik a kultúrától kitagadják. Vajon nem lehet-e ebből a rossz adminisztrációból más következtetést is levonni? — Azt például, hogy próbálkozzunk meg a jó adminisztrációval. Az egyenlőség és demokrácia alapján és annak a tételnek az alapján, hogy a népek ki kell adni az ő szépségből kijáratot. Eszmét, alkalmat, tehetséget is kell adni neki, hogy ezzel a jussával élhessen. A nevelés és az oktatás arra törekedjen, hogy az embereket szívesen dolgozni és szépen tanulni tanítsa. Tanítsa az embert gyönyörködni és tanítsa rá arra, hogy kuzdjik ki magának a gyönyörűséget. Követelje a nép a maga számára a művészetet és hódítsa vissza a maga számára a művészet munkájában érvényesülő kultúrenergia.

Művészetet a népek, szépséget a gondok enyhítésére. Sok esztendő óta a művészetnek ezt a demokratizálását és a népek művészetre nevelését követtem. A fiáharmonikusokat is addig zavargattam ezzel a követeléssel, amíg végre beláttak ennek igazságát. Úgy lehet, hogy nem is az én sürgetéseimre, hanem a maguk ötlete helyességéről meggyőződötten szanták rá magukat népszerű hangversenyek rendezésére. De hiszen ebben az esetben nem a kitaláló, hanem a tálalmány fontos. Az, hogy a fiáharmonikusok muzikálni fognak a népek és az ifjúságnak. Az, hogy népszerűsítik a nagy zenét, a miénket a magyart és a nagyvilágot. Az, hogy érvényesül a népek a művészethez való joga. Az, hogy a művészi életfőfogás megint hódíthat valamelyest, hogy a zenéről való elfoglaltság köre apad s hogy a népek jókora része kiszabadul azoknak a hatalma alól, akik a zenéről, de a többi művészetéről is ballicetekkel traktálják.

A kultúrának nagy vívmánya az, ha megcsappan azoknak a hatása, akik akár léhaságból, akár erőszakos tudatlanságból az ellenségei.

A nagyzene a szép zene. A nép javát szolgálja az, aki módot ad neki a szép élvezésére. A fiáharmonikusok derék dolgot művelnek tehát, amikor végre-valahára kimentik magukat az alól a vad alól, hogy a művészet arisztokrata voltát szolgálják és hogy nem akarnak tudomást venni a művészetre jussot formáló sokaságról.

Az halljuk, hogy a fiáharmonikusok a zene népszerűsítésében nem maguk lesznek. Még egy másik nagy művészi zenekar is alakul, hogy a zene remekait az általánosságuk közvetítse. Ez a zenekar beakarja járni a vidék városait, hogy mindenütt nagy hangversenyeket rendezzen.

Sztójánovics Jenőről híresztelik, hogy százhusz kiváló muzsikust toborzott ebbe a zenekarba. Hivatatos és hivatott muzikusokat.

Ő maga is az. A zene a mestersége, a lelkesedése, a hivatása. Ir zenét is ír a zenéről. Komponál és kritizál, tanít és agitál. Ezeremster a muzsikában, de mester is. És nemcsak zenész, hanem publicista is. Ma talán már nem az, de jó ideig az irásával is remekelt. Talán nem is a zenész voltával, hanem publicisztikai lelkiismeretével ismerte föl a zene demokratizálásának szükségességét. A zenésznek csak művészi világérfogása van, de a publicistát a szociális lelkiismeret is ösztökéli.

Az új zenekar talán nem pusztán művészi, hanem társadalmi intézmény is. Annak tervezik azok, akik megalakítják. A népműveltség és az egyenlőség intézményének.

Ha a megalakítása pénzen mulik, akkor az új zenekar jogot formálhat a városok és az állam segítségére. Azok a hatóságok, amelyek a loversenyt pénzzel isztapolják, nem sajnálhatják a segédelmet attól az új zenekartól sem. Elvégre is vanakkora társadalmi érdek az embernevelés, mint a lónemesítés.

Bocsattassék meg ennek a mondasnak az ő szójáték-volta. Csak éppen az igazságot vegyük figyelembe. Azok is, akiket közfelfogás szerint illetékes köröknek szokas nevezni.

Viharos.

Ujdonságok

Szentes, 1904. november 10

Az érettségi vizsgálat reformja.

Az országos közoktatási tanács általános bizottsága: Heinrich Gusztav dr., Finnaczy Ernő dr. és Alexander Bernat dr. elkészítette az érettségi vizsga reformjára vonatkozó javaslatát.

A közoktatási tanács a miniszteri rendelet értelmében, amely az érettségi vizsgálat intézményének további fönmaradását föltételezi, egyedül a ma érvényes utasítások megváltoztatására, megváltoztatására, illetőleg pótlására szorított. Új intézkedéseivel a vizsgálat komolygásat védi meg, s a középiskolai pályafutást az új intézmény messzebb ható voltát hirdeti. Az itt-ott ma is divó téltelhasz föltétlenül eltiltja s a tanuló egyéniségének, önálló gondolkodásának kipuhatólására való közvetlen kérézést teszi törvényné.

A gimnázium eddigi öt irasbelije helyett marad három: értekezés magyar nyelven egyedül a magyar irodalom köréből; fordítás latinból magyarra; végre egy algebrai és egy geometriai tételnek kidolgozása. A realskolában elmarad a fordítás magyarból franciára.

A magyar irodalmi föladat kitézésének eddigi módját, mely szerint a tanuló a középiskolai tananyag három különböző köréből vett tételek közül szabadon választgat, — a bizottság célszerűtlennek tartva, javasolja, hogy az egységes megítélés s a szükséges összehasonlítás lehetőségé okáért a tétel az összes tanulókra néve egy és ugyanazon tanulmányi körből, és pedig a magyar irodalom köréből vétessék. — A realskolai német irasbeli: szabad dolgozat. Az irasbeli vizsgálatok egyforma jelentőségűek. Egy elégtelen — bármelyik tárgy legyén — senkit sem tarthat vissza a szóbelitől. Ettől a vizsgázó bizottság csak akkor utasíthatja vissza a tanulót, ha mind a három, vagy két irasbelije elégtelen. A szóbelinek szokasos szigorítása érvényben marad.

A szóbeli érettségi vizsgálat tárgyai a gimnáziumban: 1. A magyar nyelv és irodalom s ebben a magyar irodalomnak és fejlődésnek a tanterv olvasmányai alapján

való ismerete s tájékozottság az esztétikai alapfogalmak körül. 2. Latin nyelv és irodalom. A latin nyelvet oly fokú tudása, hogy a tanuló valamely iskolai auktornak nem olvasmányokon alapuló tájékozottság a római nép állami, társadalmi és művelődési viszonyaiban. 3. Görög nyelv és irodalom. A tantervben megszabott görög írók valamely nem olvasott részének a megértése és lefordítása. Vagy görögpótló-tanfolyamon: tantervben megszabott görög írók tartalmi ismerete s tájékozottság a görög irodalom és művelődés főbb jelenségeiben. 4. Német nyelv és irodalom. Ebben az újabbkori német irodalom műveinek biztos nyelvtani ismeretén alapuló megértése. 4. Magyarország története, különös tekintettel az egyetemes történet megfelelő kapcsolataira s a földrajzra. 6. Matematika, a tantervben megszabott anyag összefüggő ismerete. 7. Fizika, a természettan körébe tartozó tuneményeknek és törvényeknek ismerete. A realskola szóbeli érettségje a gimnáziumival ott, ahol a tárgyak közegek, teljesen megegyez, értjük a magyar, német, történet, matematika és fizika szaktárgyakat. Ezeket kívül szóbelije lesz, mint föntebb már említettük, a francia nyelv és irodalomnak, amely az újabb francia irodalomnak a tantervben megszabott műveire vonatkozó biztos nyelvtani ismeretén alapuló megértését puhatója ki.

A szóbelin kérdéseket oly módon kell föltenni, hogy az adott feleletből megítélhető legyen, vajjon a tanuló az anyag fontosabb részével öntudatosan rendelkezik-e? Ennélfogva a vizsgálat keretéből kikeresztendők az aprólékos részletek, a lekszikali adatok, kevésbé fontos évszámok, ritkán előforduló tételek és szabályok. Mas szóval, vége a sok helyütt divó lecke-rezitalásnak, biografiák és képiírtások lélegzetével nélkül való elfújásának.

A magyar nyelvi vizsgálaton a főszó az irodalom közvetlen ismeretének kipuhatólására esik. A latin és görög szóbelin az auktor szövege a középpont; a modern nyelveknél, úgy mint a magyarnál, az irodalmi mű s ebben az író ése kora. A történeti vizsgálaton a tanuló két kérdést kap; egy összefoglalót és egy szökebb körűt, amelyivel egy kisebb körű eseménynek fontosságát méltassa. Matematikából és fizikából szintén két kérdést kell kapnia, hogy általános jartasságot bebizonyítsa s egyes részletekben magaföltaláló egyéniségét is megnyilatkoztassa.

A kérdések irásba foglalása azért, hogy a tanulók tételeket huzzanak, szigoruan tilos. Altalában arra kell törekedni, hogy a vizsgálat mentén a kellő közvetlenség érvényesüljön s belőle minden merevség kimaradjon. Az érdemjegyeket s az érettségi ismétlésére vonatkozó eddigi intézkedéseket a javaslat változtatlanul hagyja. E szerint a teljes ismétlés csak egy ízben engedhető meg. Az eddigi dijkra vonatkozólag úgy intézkedik, hogy rendes tanuló érettségi díj fejében az eddigi fizetség korona helyett huszonöt koronát fizessenek, Ismétlés esetén a dijkát újra kell fizetni. A vizsgálati dijkában az érettség leg több munkát végző elnök is részesedjék.

— A közigazgatási bizottság. Csongrád varmegye közigazgatási bizottsága f. hó 8-án, kedden délelőtti 10 órakor tartotta e havi rendes ülést, Csató Zsigmond dr. főispán előklése mellett. Az ülésen semmi különös érdék ügy nem került ezúttal tárgyalásra, úgy, hogy délelőtti fél 12 órakor a tanácskozást már be is fejezték.

— Megvan az általános kövezetvm. Amire évek óta várunk, amiről ma annyira sürgető szó esett lapunkban is, a városi képviselőtestület közgyűlésein is: az általános kövezetvamszedési jogot végre megkapták a város. Maga az engedélyokirat a napokban érkezett már le a miniszteriumtól, és annak alapján felállíthatjuk kivezető útcáink végén a vámsorompokat. Az engedélyokirat rendkívül kedvező,

olyan amilyent eddig Szentesen kívül csak egy város kapott. Nevezetesen 50 évre adja meg városnak az általános közeletvámcsedési jogot, holott más városok azt átlagban 20—25 évre szokták csak megkapni. A legfőbb ideje, hogy a közeletvámcsedési jogot megkaptuk, mert innen-onnan letelik az utcaburkolásaink építvállalkozójának ezen burkolások jókarban tartására vonatkozó kötelezettsége, amikor aztán a fenntartás költségei is a város nyakába szakadnak, mely tetemes költségeket pedig újabb községi pótdából kellene fedeznünk, ha a közeletvámcsedésben rá kellő fedezet nem volna. Így meg vagyunk róla győződve, hogy a vámsorompók felállításával befolyó közeletvámbevétel nemcsak útjaink jókarban tartására, de arra is fedezetet fog nyújtani, hogy utcaink burkolását tovább fejleszthessük.

— **Bentmaradó választott megyebizottsági tagok.** A f. hó 15-ki általános megyebizottsági tagválasztások alkalmosságára, tájékoztatásukban szükséges tudniuk a szavazó polgároknak azt is, kik a bentmaradó és még további három évre működő választott megyebizottsági tagok. Épp ezért közöljük ezek névsorát a következőkben: Dr. Tasnády Antal, Zolnay Karoly, dr. Vecserny Sándor, Dr. Purjesz János, Berczeli Daniel, Kürti János, Zsódos Ferencz mérnök, Kanasz Nagy Sándor, Fiankai Albert, Kalmán Mihály, Körtvélyessy Sándor, Juhasz Ferencz, Szépe Mihály, Lévay Lajos, ifj. Lóvy Lipót, Aradi Gyósz, Vass Imre, Gyófi Antal, ifj. Gombos György, Sütő Gábor, Vecserny István, Grünér Géza, Vedres István, Domjan Géza, Szilva Imre, Pity István, Basa József, ifj. Czékus Ferencz, Benke Gedeon, Kormos Antal dr. Kelemen B., Szekeres János, dr. Buda Nándor, Fodor Miklós, ifj. Vass Imre, Szalai János, Kardos J., Mácsay Lajos, Korom Gáspár, Bihari Pál György, Pusztai Pál, Szőke Pál, Forgó G. György, Fekete Farkas, Eder János, dr. Szarka Mihály és Sohlay Gyula. — Helyreigazításképen közöljük, hogy az 1905. évi viriliss megyebizottsági tagoknak lapunk előző számban közölt névsorába, hibás szedésből két hiba csuszott be; nevezetesen Dósa Elek és Csúcs Lajos vannak virilisskül kitüntetve, holott a valóságban Dósa Béla és Csúcs Antal a viriliss. A pártok közt nálunk Szentesen valami nagy mozgolódás nem észlelhető és hisszük is, hogy a szenvedélyek haborgása nélkül fog lefolyni a jövő hét kedjén talán megveszerte a választás.

— **Magyar nők a tüdőbetegekért.** Paratlan sikerrel az a felhívás, a melyet a József főherczeg szanatórium egyesület a magyar hölgyvilághoz intézett. Az egész országból lelkesen gyűltek a magyar hölgyek az alá a zászló alá, melyet a humanizmus lobogtat és melyre a magyar nép nagy veszedelme: a tüdőbetegség elleni küzdelem van írva. Arra a lelkes felhívásra, amelyet József főherczeg intézett városunk hölgyvilághoz, többen köztök az egyesülettel, hogy az első népszanatórium létesíthetése érdekében készséggel vállalkoznak a jótékony célú sorsjátékot az egyesület saját hivatalnokaival egyesületileg rendeztetni, mely tehát nem üzletszerű vállalat. Ugy értesülünk, hogy Lukács György főispán az egyesület elnökének kérelmére valamennyünk főispánja megleghangú felhívást intéz vármegyénk községi jegyzőkhöz, szeretettel ajánlja, hogy a népméltósági akció minden erőből lelkesedéssel támogassák. — A felhívásnak szintén fogantatja lesz. Itt közöljük még, hogy az egyesületnek a hölgyek részére átnyújtandó oklevelek rajzán egy nagy művésznök most dolgozik.

— **A háziasított magyar borok forga-**

lomba hozatalát a földművelésügyi miniszter a borellenőrző bizottsághoz intézett rendeletben a következőleg szabályozta: A keveréshez legfeljebb 25 százalék külföldi bort szabad használni s a keveréket csak akkor szabad hazai terméssel bor gyanánt, hazai borvidék, vagy termelési hely neve és jelzése alatt forgalomba hozni, ha a keverék a hazai terméssel bor, vagy az illető borvidék avagy bora jellegének teljesen megfelel. Ha a felsorolt esetek bármelyikének ellenkezője áll fenn, az illető bort nem szabad belföldi bor gyanánt áruba bocsátani. A rendeletben foglaltak ellenőrzését a borellenőrző bizottság köteles éber figyelemmel gyakorolni.

— **A községek és a fogyasztási adó.** A községeknek és a városoknak jogukban volt a bor-, hús- és szeszgyasztásra külön, bizonyos százalékból megszabott községi fogyasztási pótdát kivetni. Az erről rendelkező törvény joghatályát egyszer már meghosszabbították ugyan és erre alapítva, alkotta meg Szentes város is a szeszgyasztási pótdát adósra vonatkozó szabályrendeletét; — azonban ez év végével a törvény meghosszabbított joghatálya is érvényét veszti, ami tetemes karosodást jelent azokra a községekre és a városokra nézve, melyek e címen már évek óta fokozták közjövödelmeiket. A pénzügyminiszter most — mint erről hitelesen értesülünk, — törvényes intézkedést akar életbe léptetni aziránt, hogy a kérdéses törvény joghatálya újból kiterjesztessék.

— **Bimbóhervadás.** Édes kicsi gyermek földi elmulását, alig fésülő pincin bimbó őszi hervadását tudatja velünk egy szomorú hír. Ugy szerettük, akik ismertük, ezt az édes kis leánykat, a Nagy Sándor vasúti állomásfőnök 8 éves Mariskáját, hogy mély lelki szomorúsággal tölt el bennünket kora elhalása, az a szörnyű csapás, mit ezzel a sors rendelés a mélyen sujtott szülékre mért. Hosszas betegség, csöpp testét orvszavató kinos szenvedés után hervadt a sírba a kis Mariska, akinek haláláról a banatos szülék, kiknek a közrészvét nyújtson enyhét adó vigasztalást, a következő gyszajentelést adtak ki:

„Nagy Sándor és neje, született Nagy Vilma, valamint gyermekeik: Vilma és Gizella fájdalomtól megtört szívvél tudatják felelhetetlen drága, jó kis leányukat, illetve testvérüket: Mariskának élete 8 ik évben, f. hó 9 én reggel 3 órakor, hosszú szenvedés után történt gyászos elhunytat. A drága halottat f. hó 11-én délután 2 órakor az ev. ref. közepetmetőben helyezük örök nyugalomra. Isten angyalai örökjének hozzájuk szállott kis társuk földi porai felett!”

— **Az időjárás** M e t e o r november 1 én kiadott időjelzése a következőket jegyzi föl az időjárásról: Az októberi időjárás két főváltási csoportjait jelöltem meg, a 9. és 24-it és pedig jellegre nézve esősnek mondom ezt. Tényleg ezek hatáskörében volt október hava legesős, közepérsze állandó, — egészen a hó végén még egyszer enyhé. Ezt követőleg a kellemes őszi időnek vége szakadt, mint ahogy ezt jelzéseimben is megírtam. Október 27 — 31-én kitörések voltak a napon, amelyek még három szép, verfényes őszi napot hoztak, ezekre azonban már ködös, hűvösebb idő következett. ezután az időjárás mind hűvösebb lesz majd csapadékos és esős, különösen az 5-iki csoport hatáskörében, melyet követőleg a hidegebb idő is beáll és a 14-iki csoport hatásköre van hivatalosan bevezetni a téli időt, mikor már havazást is várhatunk a boldogok állását tekintve. A tél elég korán áll be és hidegnek ígérkezik, amit azonban a várható kitörések hirtelen több ízben meg fognak szakítani, hogy aztán újra keményebb legyen a hideg.

— **Tornyogomb-feltétel.** A helybeli evangélikus egyházközség új templomának építése, a kedvező idővel, annyira előrehaladt, hogy a templom tornyának gombját, a kombinált keresztet az egyházközség a f. hó 12-én,

szombaton délelőtt 10 órakor fogja, egyházi szertartással összekötve felvonni és a toronycsúcsra elhelyezni. Az egyház ez alkalommal mellőz ugyan minden ünnepeket és ezúttal inkább csak háziünnepet ül, előrelátható azonban, hogy ennek az ünneplés aktusnak, már csak azért is, mert hiszen nem mindennap előforduló az ilyen alkalmatosság, — kivált ha az idő továbbra is kedvez, nagyszámú nézőközönsége lesz.

— **Halvacsora.** Az izraelita nőgyűlet halvacsoráját, mely a legutóbbi megállapítás szerint december 6-án, tehát nem szombati, hanem keddi napon lesz, — a városi színházteremben tartják meg és a vigalmi bizottság erre vállalkozott notagjai már a jövő hét elején meg kezdik az aláírás ivekkel való eljarsát. Egy teríték ára 2 korona 80 fillér lesz és az aláírás kötelező. A halvacsora az előlekből itélve — fényes sikerűnek ígérkezik ezúttal is.

— **Az egyetemi ifjak szentesi köre** október 22-én tartotta tisztújító közgyűlését. Tiszviselőkké lettek ezúttal választva: elnökké Czobor Ernő dr., alelnökökké Csérgő Karoly dr. és Böszörményi Jenő I. titkárra Kádár Lajos, II. titkárra Czukermann Andor, jegyzőkké Kovács Imre és Sós Mihály, haznaggyá Sebestyén Arthur, könyvtárnokká Szakácsi Antal, pénztárnokká Czákó Ferencz és ellenőrré Csákó Gyula.

— **Öngyilkossági kísérlet.** Mihály Balintné csanyteleki lakos nagyon megunta az életét. Heteken át bankódott, szomorkodott, alig váltott szót a családja tagjaival is. Aztán az utóbbi napokban már az utcára se ment ki, annyira nekibúsulta magát. Néhány nap előtt a hozzátartozói, ahogy ranították az ajtót, a földön fetregve találtak. Rosszat sejtve, azonnal orvosért futottak és a gyorsan odaérő orvos mérgezett állapot meg a vizsgálatnál kiderült, hogy Mihály Balintné, öngyilkos szándékkal csakugyan gyufaoidatot ivott. Állapota azonban nem aggasztó és megmentik a megunt életnek.

— **Köszönetnyilvánítás.** A kőműves és ács iparos ifjak szakegyületének idei szüreti mulatsága alkalmakor fölültettek: Dosziop Nagy Imre. Czeglédi Fülöp 5—5 kor; Lóvy Henrik, Bánfalvi Lajos 2—2 kor; Balogh Lajos 1 kor; Szabó András, Gyurics Sándor 40—40 fillér. — A szives adakozóknak ez úton mond köszönetet a szakegyület vezetőség.

— **Vásár a közelben.** Szegváron f. hó 19—20-án lesz az idei őszi országos vásár megtartva, melyre vérszentes helyekről mindenféle lábasjóság, tehát sertés is szabadon felhajtható.

— **A gőzgépezők és kazánfűtők** legközelebbi képesítő vizsgái szegeden november hó 23-ik napján, délelőtt 9 órakor fognak a Szeged alsóvárosi víz műtelepen megtartatni. A kelőlen felszerelt vizsgálati kérvények a m. kir. kerületi iparfelügyelőséghez küldendők be Szegedre, Szilágyi utca 1. szám.

— **A dorozsmai vadleány.** Lapunk előző számban hird adunk arról, hogy a dorozsmai tanák között egy szál ingben kóborló, 25 évesnek látszó leányt találtak. A leány teljesen hülye, középtermetű, hosszúka kövérarcú. A leány személyleírását a dorozsmai hatóság szétküldte a közeli rendőrhatalóságokhoz, hogy puhatolni lehessen a kiletét. A leány folytonosan a Varga István és Tömöskői Julianna nevetek emlegeti.

Irodalom.

Délvidéki történetek Több, mint negyedszázados, sokoldalú írói pályára az érdekes szerző: Scossa Dezső kir. tanfelügyelő mögött, akinek legújabb könyve most jelent meg a fenti cím alatt. A hetvenes évek végén indult Scossa Dezső írói munkássága versekkel és apró tárcáikkal, melyek jobbra a Fővárosi Lapok-

ban jelentek meg, ismertté téve nevét már diák korában, a jeles írónak. Később mint egyetemi hallgató és hírlapíró tartalmazta esszéit a *Flóroférvő Hartmannról*, a magyar Hugó Károlyról, Tóth Ederől, majd bevezette irodalmunkba *Szvinburne-t*, *Bret Hart-ot*, *Twain Márkot*, *Farina Szalvátost*, *Kraszewskyt* és a *»Komikum elmélete és története«* című esztétikai munkájával újatlatot is nyert.

Első kötele, a *»Élet iskolája«* című regénye Szegeden jelent meg s úgy ezt, mint *»Elbeszélések«* című novellagyűjteményét igen kedvezően fogadta a kritika, míg *»A morverus«* című regényét illesztve adta ki a Könyves Kálmán társulat.

Scossa Dezső, e munkássága közben ismételtén bejárt Közép Európát s a külföldi irodalmi, tudományos és iskolai viszonyait tanulmányútján a *»Külföldön«* című könyvében tette közzé. Majd megpróbálkozott a színpaddal is és egy kis *»A kánári«* című vígjátékát nagy sikerrel adták elő a szegedi színpadon.

A most megjelent, *»Délvidéki történetek«* című kötet (Szeged, Endriny Imre kiadása. Ara 2 korona) négy, széles mederben folyó, jól kidolgozott elbeszélést tartalmaz a Délvidék népeletről. A négy elbeszélés, *»A sittyó«, — »danica«, — »Baba Nade«* és *»A Deli papas«*, mindegyike egy-egy meseszövéseben, a leírás fordulatoságában és zamatos magyar stílusában kedves, lebilincselő olvasmány. A kötet tartalma mindvégig érdekes és a szerző, aki várma megének tanfelügyelője, méltán tarthat igényt arra, hogy a legjobb magyar elbeszélők közt emlegessék.

Közgazdaság.

Folyó hó 6-án a helyi piaci árak a következők:

Búza	métermázsája	10 frt. 10 kr.
Arpa	, 7	» 50 »
Zab	, 7	» 20 »
Kukorica	, 8	» — »

Vasúti-menetrend.

Érvényes 1904. október 1-től.

Szentes—Hmvásárhely—Szeged:

Szentesről indul 4 óra 47 perc éjjel 8 óra 24 perc délelőtt 5 óra 39 perc délután
Szegvárról indul 5 óra 10 perc éjjel, 8 óra 48 perc délelőtt, 6 óra 10 perc délután.
Mindszentől indul 5 óra 48 perc éjjel, 9 óra 24 perc délelőtt, 6 óra 46 perc délután.
Hódmező Vasárhelyre érkezik 6 óra 40 perc reggel, 10 óra 15 p. délelőtt, 7 óra 39 p. este.
Szegedre érkezik 7 óra 55 perc reggel, 11 óra 17 perc délelőtt, 10 óra 55 perc este.

Szeged—Hmvásárhely—Szentes:

Szegedről indul 3 óra 30 perc éjjel, 2 óra 44 perc délután, 7 óra 20 perc este.
Hmvásárhelyről indul 7 óra 22 reggel, 3 óra 50 perc délután, 8 óra 36 perc esteel,
Mindszentől indul 8 óra 26 perc reg este 4 óra 54 perc délután, 9 óra 40 perc reggel.
Szegvárról indul 8 óra 50 perc este. 5 óra 19 perc délután, 10 óra 3 perc 1
Szentesre érkezik: 9 óra 10 perc reggel, 5 óra 38 perc délután, 10 óra 23 perc este.

Szentes—Szolnok—Budapest:

Szentesről indul 5 óra 55 perc, éjjel 11 óra 10 perc délelőtt, 6 óra 08 perc este.
Tókeről indul 6 óra 29 perc reggel, 11 óra 46 perc délelőtt, 6 óra 32 perc este.
Kszmártonból 7 óra 11 perc délelőtt 12 óra 32 perc délután, 7 óra 22 perc este.
Tiszaföldvárról 8 óra 1 perc d. e. 1 óra 27 perc d. u., 8 óra 14 perc este
Pusztatanyórról 9 óra 5 perc d. e. 2 óra 36 p d. u. 9 óra 19 perc este.

Szajolról indul 9 óra 30 perc d. e., 2 óra 59 perc délután, 9 óra 41 perc este.

Szolnokra érkezik 9 óra 55 p. délelőtt, 8 óra 25 perc délután, 10 óra 6 perc este.

Budapestre érkezik 1 óra 10 perc d. u., 6 óra 40 perc este, 5 óra 08 perc reggel.

Budapest—Szolnok—Szentes:

Budapestről indul 10 óra 08 perc éjjel, 8 óra 10 p reggel, 2 óra 15 perc délután.

Szolnokról indul 8 óra 21 perc éjjel, 11 óra 25 perc délelőtt; 4 óra 48 perc délután.

Szajolról indul 3 óra 52 perc éjjel, 12 óra 57 perc délután, 5 óra 18 perc délután.

Pusztatanyórról indul 4 óra 16 perc reggel, 12 óra 18 perc délután, 5 óra 36 perc délután

Tiszaföldvárról indul 5 óra 50 perc reggel, 1 óra 47 perc délután, 6 óra 42 perc éjjel.

Kunszentmártonból 7 óra reggel, 2 óra 58 p délután, 7 óra 33 perc éjjel.

Tókeről indul 7 óra 30 perc reggel, 3 óra 37 perc délután, 6 óra 08 perc este.

Szentesre érkezik 8 óra 4 perc reggel, 4 óra 1 perc délután, 8 óra 30 perc éjjel.

Budapest—Félegyháza—Csongrád:

Budapestről indul 8 óra 30 perc reggel; 2 óra 30 perc délután.

Félegyházáról indul 12 óra 25 perc délután, 5 óra 30 perc délután.

Gátérről indul 12 óra 51 perc délután, 5 óra 58 perc délután.

Kónyaszékről indul 1 óra 8 perc délután, 6 óra 16 perc este,

Csongrádra érkezik 1 óra 25 perc délután, 6 óra 33 perc este.

Csongrád—Félegyháza—Budapest:

Csongrádról indul 9 óra 15 perc reggel, 1 óra 50 perc délután

Kónyaszékről indul 9 óra 33 perc reggel, 2 óra 7 perc délután.

Gátérről indul 9 óra 56 perc reggel, 2 óra 27 perc délután.

Félegyházára érkezik 10 óra 20 perc délelőtt 2 óra 50 perc délután.

Budapestre érkezik 1 óra 25 perc délután, 7 óra 10 perc este.

Felöltszerkesztő: BÁNFALVI LAJOS.

Társzerkesztő: MATEFFY LÁSZLÓ
Kiadótulajdonos: »Szentes és Vidéke« könyvnyomda

ÉRSEK IMRE I. tized 698. sz.

háza, mely üzlethelyiségnek is alkalmas ugyszintén az I. tized 689. számú háza, mely gazdasági épületekkel van ellátva, jutányosan szabad kézből eladó.

Ertekezhetni lehet I. tized 698. számú háznál, vagy lapunk könyvnyomdájában.

Ezer köszönő

irat tartalmaz a világ minden részéről a felvilágosító és tanulságos könyv mint házi tanácsadó Thierry A. gyógyszerész házama és cöntifolia-kenőcséről, mely pótolhatatlan szer. 35 filleret a-ár postabélyegekben beküldése után e könyveskötet bérmentve küldjük. 12 kis, vagy 6 kettősüveg balsam 5 kor.; 60 kis, vagy 30 kettősüveg balsam 15 korona portómentesen csomagolással, 2 telyez cöntifolia-ke és portómentesen csomagolással 3.60 kor. Kérjük címezni: **Thierry A. gyógyszerész Pragra.** Rohitsch-Sauerbrunn. Egyedül valódi készítményeim hamisított és ezek viszonteladói kérem, nekem, bűnvádi feljelentésük végett bejelenteni. 52—1

Vadászati-joghaszonbérlet.

Gróf Berchtold Lipótné ő méltósága szegvári határban fekvő 426 kat. hold száraz-ráti (Halus-ráta) birtokán a vadászati jog 3 évre haszonbérbe kiadatik. — Haszonbérlet tartama 1904 augusztus hó 15-től 1907. év augusztus hó 15-ig terjed. A haszonbérlet szándékozók írásos zárt ajánlataikat 20 korona bánatpénz kiseretében folyó hó 15-én déli 12 óráig alulírott intézőséghez adják be, hol bővebb felvilágosítást is nyerhetnek.

Gróf Berchtold Lipótné intézősége

Tételhát, u. p. Szegvár. 2—1

Előzetes költség nélkül.

PÉNZ

4% -os

törlesztéses kölcsönök

nyújtunk budapesti és külföldi elsőrangú pénzügyesektől a földbirtok és ingatlan 3% értékéig I. és II. helyre 15—65 évig terjedő időtartamra.

Személyhitel! papoknak, katonatiszteknek, állami- és magánhivatalnokoknak, kereskedőknek és iparosoknak kezes és kezes nélkül 1—15 évig terjedő időre

gyorsan és diszkrétan.

Bank- és magánadósságok convertálása.

Készítünk tervezeteket különféle újonnan alapítandó vállalatokról, valamint finanszírozzuk is ezeket. Elvállalunk technikai és geológiai véleményezéseket hites szakértők által; foglalkozunk fennálló vállalatok részvényirtásasággá való átalakításával.

MELLER LAJOS és Társa Budapest. VI., Terézkerut 32. (Törvényszékiileg bejegyzett cég)

(Válasz bélyeg)